

ДОКЛАД

ЗА ДЕЙНОСТТА НА ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ

“БЪЛГАРСКА СЛУЖБА ЗА АКРЕДИТАЦИЯ”

Януари – Декември 2017г.

Изпълнителна агенция "Българска служба за акредитация" е Националният орган по акредитация на Република България в съответствие с Регламент (ЕО) № 765/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 г. за определяне на изискванията за акредитация и надзор на пазара във връзка с предлагането на пазара на продукти и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 339/93 (ОВ, L 218/30 от 13 август 2008 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕО) № 765/2008".

МИСИЯ НА БЪЛГАРСКА СЛУЖБА ПО АКРЕДИТАЦИЯ

„Да допринесе за създаването на условия за конкурентоспособен, устойчив и балансиран пазар за стоки и услуги в България, чрез предоставяне на акредитация като инструмент за признаване на компетентността на органите за оценяване на съответствието на продукти и услуги“

ВИЗИЯ И ЦЕЛИ НА БЪЛГАРСКА СЛУЖБА ПО АКРЕДИТАЦИЯ

Акредитацията се основава на доверие. Доверие в компетентността, в правилата, в установения ред и базисните ценности на свободния пазар и демократичното общество. Основния крайъгълен камък на дейността по оценка на съответствието е Дейността на ИА БСА поражда доверие. Доверие в *„Да развива и поддържа акредитацията като инструмент във всички заинтересовани технологични сектори със специално внимание по отношение на подкрепата на иновациите“*.

За да поддържа доверието на обществото и държавата, Агенцията изпълнява функциите си с високо ниво на качество, като има за основни следните цели:

- Повишаване конкурентноспособността на българската икономика чрез акредитацията на качествени и признати от европейския и международен пазар услуги по оценяване на съответствието, предоставяни от органи за оценяване на съответствието.
- Подобряване на бизнес средата.
- Подпомагане на търговско-икономическите взаимоотношения на национално, европейско и международно ниво чрез акредитация, гарантираща спазване на националното и европейско законодателство в областта на оценяване на съответствието и надзора на пазара.
- Защита на потребителите и околната среда чрез акредитация на органите за оценяване на съответствието на продукти, процеси и услуги.

ОСНОВНИ ЦЕННОСТИ НА БЪЛГАРСКА СЛУЖБА ЗА АКРЕДИТАЦИЯ

- *Независимост и безпристрастност на органа по акредитация, Прозрачност и*
- *Обективност на процеса за вземане на решения, Законност, , равнопоставеност,*
- *Постоянно развитие и непрекъснато обновяване на техническата експертиза свързана с оценка на съответствието*
- *Дейност с насоченост към клиента с нестопанска цел*
- *Ефективна, ефикасна и непрекъснато развиваща се система за управление*
- *Проследяване и предвиждане на потребностите на акредитираните органи и на техните клиенти*
- *Повишаване на капацитета и обхвата на дейност на Агенцията чрез обучения, обмяна на опит и споразумения за взаимно признаване между органите за акредитация*

Ръководството на ИА БСА се ангажира да създава условия за спазване на специфичните изисквания, свързани с нейните задължения, като страна по международните многостранни споразумения и счита това като съществен елемент за своята дейност.

СЪДЪРЖАНИЕ

- 1. Национален орган по акредитация на Република България**
- 2. Организация и управление**
- 3. Акредитация на органи за оценка на съответствието**
- 4. Нови документи от системата за управление на ИА БСА**
- 5. Вътрешен одит и преглед от ръководството**
- 6. Експертна дейност**
- 7. Международна дейност**
- 8. Участия на ИА БСА в проекти, финансирани със средства по Международни и Европейски програми**
- 9. Връзки с обществеността**
- 10. Административно-правна дейност**
- 11. Преглед на изпълнението на програма 5 „Инфраструктура по качеството в подкрепа развитието на икономиката“, политика „Устойчиво икономическо развитие и конкурентноспособност“**
- 12. Финансово-стопанска дейност**
- 13. Управление на човешките ресурси. Постоянен персонал, технически оценители и експерти.**
- 14. Бъдещи планове**

1. НАЦИОНАЛЕН ОРГАН ПО АКРЕДИТАЦИЯ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Изпълнителна агенция "Българска служба за акредитация" е националният орган по акредитация на Република България в съответствие с Регламент (ЕО) № 765/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 г. за определяне на изискванията за акредитация и надзор на пазара във връзка с предлагането на пазара на продукти и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 339/93 (ОВ, L 218/30 от 13 август 2008 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕО) № 765/2008".

Изпълнителна агенция "Българска служба за акредитация" е единственият орган в Република България, който има право да извършва акредитация на органи за оценяване на съответствието. Изпълнителна агенция „Българска служба за акредитация“ (ИА БСА) е национален орган по акредитация на:

- Лаборатории за изпитване, включително медицински лаборатории
- Лаборатории за калибриране;
- Организатори на изпитвания за пригодност (РТ провайдъри)
- Органи за контрол;
- Органи по сертификация на продукти, включително за биологично производство и биологични продукти;
- Верификационни органи;
- Органи по сертификация на системи за управление - ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001, ISO 22000 и ISO/IEC 27001, ISO 50001, ISO 39001;
- Органи по сертификация на лица;
- Проверяващи по околна среда (EMAS).

ИА БСА извършва инспекция и удостоверяване съответствието на лаборатории с Добрата лабораторна практика (ДЛП) и оценка на кандидат за определяне като техническа служба съгласно на Наредба № 60 от 24 април 2009 г.

ИА БСА е пълноправен член на ЕА и има Многостранно споразумение за взаимно признаване на схемите по акредитация за следните области:

- Калибриране
- Изпитване, включително медицински лаборатории
- Органи за контрол
- Сертификация на продукти, включително за биологично производство и биологични продукти
- Сертификация на лица
- Сертификация на системи за управление
- Верификационни органи

ИА БСА в качеството си на Национален орган по акредитация, който е отговорен за акредитацията на проверяващи по околна среда (ПОС) и за надзора върху дейностите, извършени от ПОС в съответствие с Регламент (ЕО) № 1221/2009, участва в заседания на Форум на органите по акредитация и лицензиращите органи (FALB) и е обект на партньорска оценка по отношение на акредитацията на проверяващи по околна среда.

ИА БСА е пълноправен член на Международния акредитационен форум (IAF) от септември 2016г., а от февруари 2017 е страна по Многостранно споразумение за взаимно признаване на схемите по акредитация (IAF MLA) за следната област:

- Сертификация на лица

- Сертификация на системи за управление (ISO 9001, ISO 14001)
- Сертификация на продукти

ИА БСА е пълноправен член на Международната организация за акредитация на лаборатории (ILAC) от октомври 2016г. и е страна по Многостранно споразумение за взаимно признаване на схемите по акредитация (ILAC MRA) за следните области:

- Лаборатории за калибриране;
- Лаборатории за изпитване;
- Медицински лаборатории;
- Органи за контрол.

ИА БСА работи на основата на законите на страната, на стандартите от серията ISO/IEC 17000, Ръководства на EA, ISO/IEC, IAF/ILAC. Агенцията разработва и възприема редица правила, норми, процедури, документи и организационни практики за хармонизиране с Европейското право. ИА БСА взаимодейства с физически и юридически лица от държавния и неправителствения сектор.

2. ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ

Организационната структура, дейността, организацията на работа и съставът на ИА БСА са определени с Устройствения правилник. През 2015г. с ПМСН[№] 281 от 16.10.2015г., числеността на персонала в агенцията е намалена с една щатна бройка. Съгласно Устройствения правилник за изпълнението на нормативно определените си функции, агенцията разполага с 39 щатни служители.

СЪВЕТ ПО АКРЕДИТАЦИЯ

Изпълнителният директор се подпомага от Съвет по акредитация - постоянно действащ орган, който се състои от изпълнителния директор на ИА БСА и 25 членове-представители на всички заинтересовани от акредитацията страни:

- Министерства, определени с решение на Министерския съвет;
- Организации, представляващи индустрията;
- Организации, представляващи потребители;
- Организации, представляващи експерти;
- Организации, представляващи акредитирани лица.

Към настоящия момент в СА има по едно свободно място от квотата на индустрията и квотата на потребителите, като информация за това е публикувана на интернет-страницата на ИА БСА.

Съветът по акредитация е активно действащ орган подпомагащ решенията по отношение на политики, цели и конкретни дейности в областта на акредитацията.

През 2017г. са проведени две заседания на Съвета по акредитация:

1. На 16.02.2017г. са разгледани следните въпроси:

- Ежегодния доклад на изпълнителния директор до министъра на икономиката за дейността на ИА БСА за 2016 г. и изготвяне на становище;
- Представяне на новата област на акредитация – РТ провайдери, съгласно ISO/IEC 17043.
- Одобряване на изменение и допълнение на Ценоразпис на услугите, извършвани от Изпълнителна агенция "Българска служба за акредитация" BAS QR 8.
- Одобряване на изменение и допълнение на Процедурата за акредитация BAS QR 2.
- Потвърждаване на „Анализ на свързаните органи съгласно т. 4.3.7 от БДС EN ISO/IEC 17011:2004 изготвен от ИА БСА към 01.02.2017г.

2. На 16.03.2017г. са разгледани следните въпроси:

- Одобряване на изменение и допълнение на Ценоразпис на услугите, извършвани от Изпълнителна агенция "Българска служба за акредитация" BAS QR 8 във връзка с предоставяне на акредитация в нова област „Организатори на изпитвания за пригодност“.
- Одобряване на изменение и допълнение на Процедурата за акредитация BAS QR 2 във връзка с подписано споразумение IAF-MLA за области Сертификация на системи за управление и Сертификация на продукти.
- В изпълнение на решение на Съвета по акредитация от 16.02.2017г., разглеждане и одобряване на Доклад до Министъра на икономиката относно приноса на ИА БСА за развитие на бизнеса и към държавния бюджет.

В ИА БСА са създадени и функционират следните структури:

КОМИСИИ ПО АКРЕДИТАЦИЯ (КА)

КА е в нечетен състав от минимум 3 (три) представители на Съвета по акредитация и съответния технически комитет по акредитация (ТКА). В КА може да участват всеки един от членовете на СА и всеки един от председателите/членовете на ТКА, като за членове на КА трябва да се номинират и подбират експерти, които притежават необходимата компетентност, както по отношение на разбиране на докладите от оценките на място, така и по отношение на критериите, съгласно които БСА и различните ООС трябва да оперират.

КА участва в процеса по взимане на решения, като дава становища по въпроси, свързани с предоставяне, отказване, ограничаване, временно спиране или отнемане на акредитация за всяка процедура по акредитация.

През 2017г. са проведени 203 (двеста и три) за (2016-223бр.) заседания на Комисии по акредитация.

КОМИСИИ ПО ВЪЗРАЖЕНИЯ (КВ)

КВ е в нечетен състав от минимум 3 (три) члена, от които двама постоянни и останалите съобразно вида или обхвата на постъпилото възражение. Постоянни членове са – председателя или зам. председателя на Съвета по акредитация и правоспособен юрист. Поименният състав на Комисията по възражения се определя от Съвета по акредитация.

Комисията по възражения е оправомощена по силата на ЗНАООС да взема окончателно решение по основателността на постъпило възражение в ИА БСА, относно:

- отказ за приемане на заявка,
- отказ за оценяване,
- искане за коригиращи действия,
- промени в обхвата на акредитация,
- решения за отказ, временно спиране или отнемане на акредитация и
- всяко друго действие, което възпрепятства получаването на акредитация.

През 2017 не са регистрирани възражения.

ТЕХНИЧЕСКИ КОМИТЕТИ ПО АКРЕДИТАЦИЯ (ТКА)

Членове на ТКА са специалисти с необходимото образование, технически знания, умения и опит, за да могат да предоставят експертни мнения, становища, предложения и др. Членовете на ТКА най-малко следва да покриват минимални критерии за квалификация на технически оценители по критерии „образование“ и „професионален опит“.

ТКА обсъжда и предлага специфични критерии и дават становище по въпроси свързани с хармонизирано прилагане на международните изисквания за акредитация на ООС и хармонизирано прилагане на изисквания към дейността на органите за оценяване на съответствието.

ТКА предлага специализиран профил и изискванията за оценители в съответната област на дейност; разработва специфични правила и специализирани въпросници за дадената област на дейност; участва в мероприятия за повишаване на квалификацията на оценители; подпомага ИА БСА при въвеждане на нови дейности в системата за управление и др.

През 2017г. са проведени заседания на ТКА както следва:

ТКА „Органи по сертификация на системи и проверяващи по околната среда“

Проведено едно заседание на 18.01.2017г., на което са приети отчета за работата на ТКА „ОССУ и ПОС“ през 2016г. и програма за работата му за 2017г.

Обсъден е прогреса на активните преходи, в това число от БДС EN ISO/IEC 17021:2011 към БДС EN ISO/IEC 17021-1:2015 (IAF ID 11:2015), успешния преход към ISO/TS 22003:2013 и ISO 9001:2008 към ISO 9001:2015 и ISO 14001:2004 към ISO 14001:2015.

Представени са за обсъждане и потвърдени определените от ИА БСА Обединение на икономическите сектори/ дейности в технически области за целите на представяне на обхвата на акредитация и определяне на броя наблюдения при оценки на органи по сертификация извършващи сертификация по ISO 50001. Обсъдени и приети са определените от ИА БСА описание на дейности за представяне на обхвата на акредитация и механизма за определяне на броя на наблюденията на дейността при оценки на органи по сертификация извършващи сертификация по ISO 39001.

Дискутирано е прилагането на изискванията на БДС EN ISO/IEC 17021-1:2015 и BAS QR 3 при провеждане на Комисии за акредитация.

Предоставяни са становище от членовете в ТКА „ОССУ и ПОС“ по проекти на документи на IAF.

ТКА „Органи по сертификация на продукти и верификационни органи“

Проведено е едно заседание на 16.01.2017г., на което са приети отчет за 2016г. и програма за работата на ТКА за 2017г. Избрани са председател и заместник председател на ТКА „ОСП и ВО“, поради изтичане на 2-годишния мандат. Преизбрано е предишното ръководство на ТКА „ОСП и ВО“ за още един мандат.

Коментирани са въпроси във връзка с хармонизирано прилагане на БДС EN ISO 14065 и БДС EN ISO/IEC 17065.

Дискутирано е прилагането на BAS QR 3 при провеждане на Комисии за акредитация. Одобрен е актуализиран Списък с технически оценители/експерти за включване в комисиите по акредитация

Изготвени са 2 броя становища за ЕА във връзка със схеми за оценяване на съответствието - PSAPs (Public Safety Answering Point) и Certification Program for EPS (експандиран полистирен) insulation materials for ETICS, оценени от местни НОА, членове на ЕА.

ТКА „Органи по сертификация на лица“

Проведено е едно заседание през месец Януари 2017г., на което са приети отчет за 2016г. и програма за работата на ТКА- ОСЛ за 2017г.

Преизбрани са за нов двугодишен мандат Председателя и Зам.-Председателя на ТКА-ОСЛ. Председател доц. Георги Саев, Зам.-Председател проф. Божана Табакова.

Актуализирана е информацията на членовете на ТКА-ОСЛ в BAS Q(A) 6.1.1 "Информация за член на ТКА" и приложена в досиетата им, като беше направено заключение, че членове на ТКА са специалисти с необходимото образование, технически знания, умения и опит, и могат да предоставят експертни мнения, становища, предложения и др.

Във връзка с решение на ТКА-ОСЛ от Януари 2017г. е публикувано на сайта на ИА БСА „Ръководство за прилагане на изискванията на БДС EN ISO/IEC 17024:2012 "Органи по сертификация на лица".

ТКА-ОСЛ не одобри въвеждането на нова дейност за сертификация на лица по методите за термовизионен контрол по стандарт БДС EN ISO 6781-3:2016 „Характеристики на сгради. Откриване на топлинни, въздушни и влажностни нередности в сгради чрез инфрачервени методи. Част 3: Квалификация на операторите на съоръжения, анализаторите на данни и съставителите на протоколи.", тъй като на този етап няма въведено нормативно изискване на държавен орган или изискване на браншова организация от въвеждането на тази сертификация.

През месец Юли 2017г. е проведено обучение на членовете на ТКА „Органи по сертификация на лица“ по изискванията на БДС EN ISO/ IEC 17024:2012.

Участие на членове на ТКА-ОСЛ в комисии по акредитация:

Във връзка с пенсионирането на член на ТКА-ОСЛ от квотата на държавните институции е изпратено през месец Октомври писмо до МОН за определяне на техен представител за участие в ТКА-ОСЛ от квотата на държавните институции, специалист с компетентност в областта на Органи по сертификация на лица. Предложението от МОН е постъпило през месец Ноември и същото е разгледано на заседанието на ТКА-ОСЛ през месец Януари 2018г. с предложение представителя на МОН Росица Илиева да бъде утвърдена за член на ТКА-ОСЛ от квотата на държавните институции.

Проучване на възможностите за сертификация на лица в нови области. Във връзка с приетото решение от ЕА за сертификационната схема за сертификация на одитори и отговорници по качеството мнението на ТКА-ОСЛ е, че при възникване на необходимост да се пристъпи към евентуално включване в състава на ТКА-ОСЛ на нови членове от заинтересовани страни в тази област, при спазване на квотния принцип. На този етап не са постъпвали изисквания за сертификация в тази област.

ТКА „Органи за контрол“

Проведено е едно заседание на техническия комитет на 07.07.2017. От 07.07.2017 в ТКА ОК от квотата на държавни институции на Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията участва г-н Велик Тонев.

Представени са експертни становища от членовете на ТКА ОК по възникнали въпроси в областта на контрол на физични фактори (приложимост на Наредба № РД-02-20-3 от 21.12.2015 г.; приложимост на Наредба № РД-07 от 15.11.2016 г.) и по прилагане на изискванията на ILAC –G27:06/2017 "Guidance on measurements performed as part of an inspection process".

Успешно е извършен прехода по Наредба № РД-07-5 от 15.11.2016г. за минималните изисквания за осигуряване на здравето и безопасността на работещите при рискове, свързани с експозиция на електромагнитни полета от акредитираните в тази област Органи за контрол.

Във връзка с постъпила забележка от Главна инспекция по труда за пропуски в издаваните протоколи от ООС, на екипите по оценяване е обърнато внимание за проверка на пълнотата на данните в издаваните протоколи съгласно нормативните изисквания в Наредба № РД-07-3 за минималните изисквания за микроклимата на работните места.

Членовете на ТКА ОК вземат участие в комисии по акредитация съгласно BAS QR 3 – за 2017 г. са заседавали 80 комисии за акредитация на Органи за контрол. Становището от проведената партньорска оценка на ИА БСА от ЕА е положително за участието на членовете на ТКА ОК в комисии по акредитация при прегледа на документите за приключили оценки на ОК.

Включени са двама нови членове в списъка с ТО/Е за включване в КА – Пламен Цветков и Даниела Димитрова.

ТКА „Лаборатории за калибриране“

През 2017г. ТКА "Лаборатории за калибриране" при ИА БСА е провело едно заседание (на 10.01.2017г.). По време на заседанието са взети следните решения, по които са предприети действия, както следва:

1. Актуализиране на Инструкция BAS QI 10 „Инструкция за оценяване на лабораториите за калибриране по технически изисквания на БДС EN ISO/IEC 17025“. Физ. Весела Константинова е изготвила проект на документа. Той е представен за съгласуване на последния вариант на текста с определената Работна група в състав: физ. Весела Константинова, инж. Димка Иванова и инж. Веселин Гавлюгов. Тази вътрешна инструкция ще остане за ползване на ВО, ВВО, ТО и ТЕ. Инструкцията ще бъде представена за одобряване от изп. директор на ИА БСА.

2. Привличане на експерти от БИМ за участия в заседанията на КА, тъй като са констатирани затруднения при организирането на КА, във връзка с някои видове величини. Има затруднения в случаите, когато конкретен член на ТКА ЛК или експерт от списъка е участвал в оценката на място на конкретната лаборатория, тъй като членовете на ТКА ЛК от страна на акредитираните лица не могат да участват в работата на КА. Изготвено е писмо до БИМ с молба да бъдат определени от тяхна старана такива

експерти за съответните видове калибриране по отделни величини. Очаква се официален отговор от БИМ.

3. Предложения за конкретни примерни обхвати на калибриране по величини и средства за измерване. Определена е Работна група в състав инж. Александър Петров, инж. Сашо Недялков и д-р физ. Весела Константинова. Предложен е текст за решение на ТКА ЛК, който ще бъде представен за одобряване от изп. директор на ИА БСА.

4. Изготвено е писмо до БИМ за искане на необходимата информация, за да бъде изпълнена процедурата за включване на БИМ в списъка на потенциалните РТ провайдъри на EA/LC wg cal. (EA/LC wg cal. престава да съществува, въпреки това тази инф. може да бъде изгонвена и предадена).

5. Събрана е наличната до момента информация и кореспонденция с БИМ по повод на конкретни средства за измерване, за които са констатирани проблеми с установяване на проследимост и калибриране. При необходимост да бъде изготвено писмо до БИМ за искане на мнение по конкретни средства за измерване. Във връзка с някои нови моменти от новата ревизия на стандарта тази точка предстои да бъде обсъдена допълнително.

6. Изготвен е списък на конкретните ръководства на EA и ILAC, който ИА БСА желае да бъдат преведени от страна на СМБ, който да бъде предоставен за одобряване от управителния съвет на СМБ.

ТКА „Лаборатории за изпитване“

Проведени са две присъствени заседания през месец януари и юли 2017г., на което са приети отчет за 2016г. и програма за работата на ТКА за 2017г. и са взети следните решения:

1. Увеличаване на състава на **ТКА „ЛИ“ на 21 души** при спазване на квотите от трите заинтересовани страни (клиенти/експерти/държавни институции), като ръководството на ТКА не се променя и публикуване на Интернет-страницата на ИА БСА на свободните бройки и техните области на компетентност – решението е взето с обикновено мнозинство.
2. Създаване на работна група с председател Майя Стойчева и членове – Марина Георгиева и Мариана Узунова, която да направи преглед и оценка на всички публикувани в интернет-страницата на ИА БСА решения на ТКА ЛИ и да излезе с предложение в срок до 28.02.2017г., което да бъде гласувано при следващо заседание на ТКА ЛИ – решението е взето с обикновено мнозинство.
3. На настоящия етап е практически невъзможно осъществяването на междулабораторни сравнения в областта на изпитванията за пожароустойчивост и пожаробезопасност, по смисъла на т. 3.2.3 от BAS QR 18 “Процедура за провеждане на междулабораторни сравнения и изпитвания за пригодност”, версия 4 от 01.05.2016г.
4. ИА БСА счита, че изпитванията за пригодност, организирани от EGOLF (“European Group of Organisations for Fire Testing, Inspection and Certification”) отговарят на изискванията на BAS QR 18. EGOLF не е акредитирана по изискванията на EN ISO 17043, но може да се счита за компетентен и независим провайдер на РТ в специфичната област на изпитвания за пожароустойчивост и пожаробезопасност. ИА БСА признава EGOLF за независима организация от трета страна, която отговаря на изискванията за независимост и компетентност за своята специфична област на дейност.
5. На настоящия етап е практически невъзможно осъществяването на междулабораторни сравнения за микробиологично изпитване за ефективност на дезинфекционни препарати за хигиена и хирургична дезинфекция на ръце; количествено определяне на някои активно действащи вещества в препарати и работни разтвори за дезинфекция, поради което дейността по изпитването им се определя като област на акредитация, която не е подходяща за доказване компетентността на лабораториите чрез междулабораторни сравнения или изпитвания за пригодност, по смисъла на т. 3.2.3 от BAS QR 18 “Процедура за провеждане на междулабораторни сравнения и изпитвания за пригодност”, версия 4 от 01.05.2016г.

6. На настоящия етап е практически невъзможно осъществяването на междулабораторни сравнения/ изпитвания за пригодност за изпитване за „Балистична защита“ за бронезилетки и индивидуални материали и бойни дрехи, поради което дейността по изпитването им се определя като област на акредитация, която не е подходяща за доказване компетентността на лабораториите чрез междулабораторни сравнения или изпитвания за пригодност, по смисъла на т. 3.2.3 от BAS QR 18 “Процедура за провеждане на междулабораторни сравнения и изпитвания за пригодност”, версия 4 от 01.05.2016г.
7. На настоящия етап е практически невъзможно осъществяването на междулабораторни сравнения/ изпитвания за пригодност за Изпитване на игрални съоразения (Изпитване на системите за контрол върху хазартните игри и игрално оборудване и на игрален софтуер и комуникационно оборудване за хазартните игри от разстояние) поради което дейността по изпитването им се определя като област на акредитация, която не е подходяща за доказване компетентността на лабораториите чрез междулабораторни сравнения или изпитвания за пригодност, по смисъла на т. 3.2.3 от BAS QR 18 “Процедура за провеждане на междулабораторни сравнения и изпитвания за пригодност”, версия 4 от 01.05.2016г.
8. Приемане на 8 бр. нови членове до попълване състава на ТКА „ЛИ“ до 21 души при спазване на квотите от трите заинтересовани страни (клиенти/експерти/държавни институции), като ръководството на ТКА не се променя. Утвърден е нов СПИСЪК НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА ТКА “ЛАБОРАТОРИИ ЗА ИЗПИТВАНЕ” ПРИ ИА БСА BAS Q(F) 6.1/12.07.2017г.
9. На настоящия етап е практически невъзможно осъществяването на междулабораторни сравнения за продукти:
 „Траверси стоманобетонни предварително напрегнати моноблокови за нормални ж.п.линии“;
 „Стоманобетонни стълбове за електрически мрежи ниско напрежение и електропроводи 20kV и за предварително напрегнати центрофугални за електрификация на ж. п. линии“
 „Двублокови траверси и стоманобетонни блокове за двублокови траверси за ж.п.линии“, поради което дейността по изпитването им се определя като област на акредитация, която не е подходяща за доказване компетентността на лабораториите чрез междулабораторни сравнения или изпитвания за пригодност, по смисъла на т. 3.2.3 от BAS QR 18 “Процедура за провеждане на междулабораторни сравнения и изпитвания за пригодност”.
10. По повод молбата на “Централна енергоремонтна база” ЕАД за приемане невъзможността за осъществяване на междулабораторни сравнения свързани с изпитване решението на ТКА ЛИ се отложи до получаване на допълнителна информация от “Централна енергоремонтна база” ЕАД за акредитирани провайдери до които е направил запитване и цялата кореспонденция, свързана с въпроса – решението е взето с обикновено мнозинство.
11. Отчетена е дейността на работната група, сформирана за ревизиране на наличните решения на ТКА ЛИ и предложение за снемане от интернет-страницата на ИА БСА на решенията с неактуално съдържание

През 2017 г. е проведено едно електронно гласуване и е взето Решение на ТКА „Лаборатории за изпитване“ при ИА БСА от април 2017г., както следва:

1. Считано от 22.02.2017 г. стандартът БДС EN 206:2014/NA:2015 „Бетон. Спецификация, свойства, производство и съответствие. Национално приложение (NA)” е отменен и заменен с БДС EN 206:2013+A1:2016/NA:2017 „Бетон. Спецификация, свойства, производство и съответствие. Национално приложение (NA)“, като новата версия не променя принципа на методите за изпитване „водонепропускливост“ и „мразоустойчивост“ (основен метод), изискванията към техническите средства и квалификацията на персонала и не води до разширяване на обхвата на акредитация.

Ускореният метод за определяне на мразоустойчивостта на бетон чрез замразяване и размразяване в разтвор на натриев хлорид, даден в приложение NA.O.2 от БДС EN 206:2013+A1:2016/NA:2017 е нов. Обектът и областта на приложение на

метода, начинът за приготвяне на пробните тела, начинът на изчисляване и представяне на резултатите от изпитването са идентични с изискваните от основния метод. Нови са принципът на метода на изпитване, апаратурата и процедурата за провеждане на изпитването, която изисква пробните тела да се замразяват и размразяват в разтвор на натриев хлорид. Новият метод изисква и обучение на персонала.

Акредитираните ООС с обхват на акредитация за изпитване по БДС EN 206:2014/NA:2015 по характеристики „водонепропускливост“ да се позовават на БДС EN 206:2013+A1:2016/NA:2017, (Приложение NA.N).

Акредитираните ООС с обхват на акредитация за изпитване по БДС EN 206:2014/NA:2015 по характеристики „мразоустойчивост“ да се позовават на БДС EN 206:2013+A1:2016/NA:2017, (Приложение NA.O, част NA.O.1 - основен метод).

При следващи планови оценки на място, ИА БСА да преиздава сертификата за акредитация и заповедта приложение към него, като БДС EN 206:2014/NA:2015 се замени с БДС EN 206:2013+A1:2016/NA:2017 за характеристики „водонепропускливост“ (Приложение NA.N) и „мразоустойчивост“ (Приложение NA.O, част NA.O.1 - основен метод) като това да не се счита за разширяване на обхвата на акредитация.

При желание за включване в обхвата на акредитация на Ускореният метод за определяне на мразоустойчивостта на бетон чрез замразяване и размразяване в разтвор на натриев хлорид, даден в NA.O.2 от БДС EN 206:30013+A1:2016/NA:2017, ООС подава заявление в ИА БСА по реда на т.7 от BAS QR 2.

2. Считано от 16.02.2017 г. стандартът БДС EN 12620:2002+A1:2008/NA:2015 „Добавъчни материали за бетон. Национално приложение (NA)“ е отменен и заменен с БДС EN 12620:2002+A1:2008/NA:2017 „Добавъчни материали за бетон. Национално приложение (NA)“.

БДС EN 12620:2002+A1:2008/NA:2015 съдържа метод за изпитване „устойчивост на дробимост на едър добавъчен материал при статично натоварване“, който не присъства в БДС EN 12620:2002+A1:2008/NA:2017, но е описан без промяна в БДС EN 206:2013+A1:2016/NA:2017 „Бетон. Спецификация, свойства, производство и съответствие. Национално приложение (NA)“, Приложение NA.Q.

Акредитираните ООС с обхват на акредитация за изпитване по БДС EN 12620:2002+A1:2008/NA:2015 по характеристика „устойчивост на дробимост на едър добавъчен материал при статично натоварване“ да се позовават на БДС EN 206:2013+A1:2016/NA:2017.

При следващи планови оценки на място, ИА БСА да преиздава сертификата за акредитация и заповедта приложение към него, като за характеристика „устойчивост на дробимост на едър добавъчен материал при статично натоварване“ методът за изпитване БДС EN 12620:2002+A1:2008/NA:2015 да се замени с БДС EN 206:2013+A1:2016/NA:2017 „Добавъчни материали за бетон. Национално приложение (NA)“, като това да не се счита за разширяване на обхвата на акредитация.

ТКА „Медицински лаборатории“

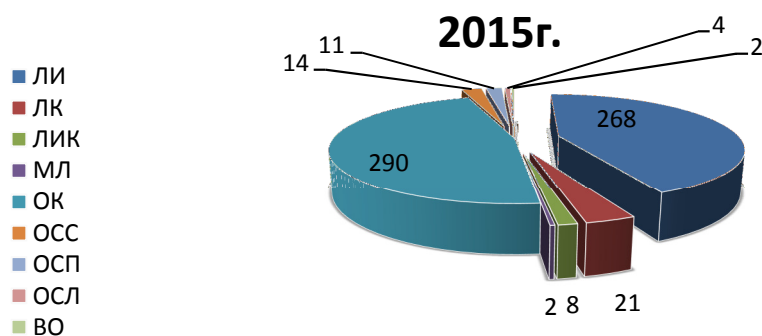
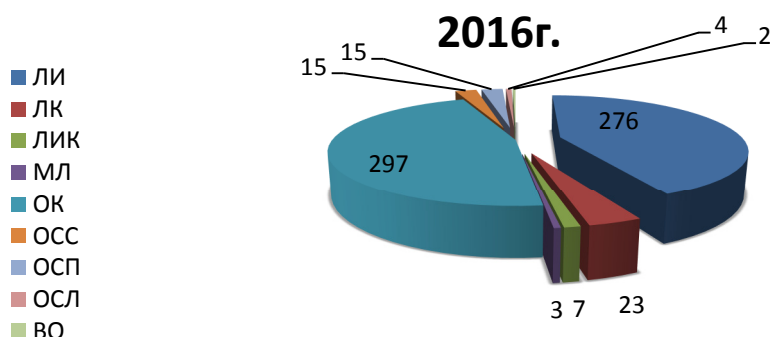
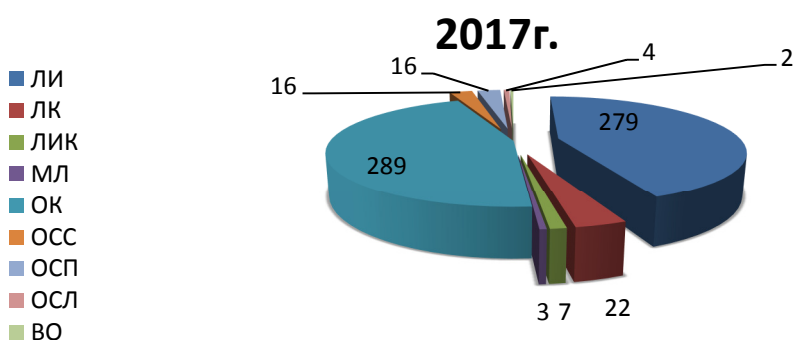
За периода има едно заседание на ТКА „Медицински лаборатории“ към ИА БСА, проведено на 10.01.2017 г. със следните решения - Избор на ново ръководство, редуциран състав на ТКА МЛ на 9 бр., отпадат членовете, които не са присъствали на последните две заседания; обсъждане на специфичните изисквания за проследимост на средства за измерване в медицинските лаборатории и др.

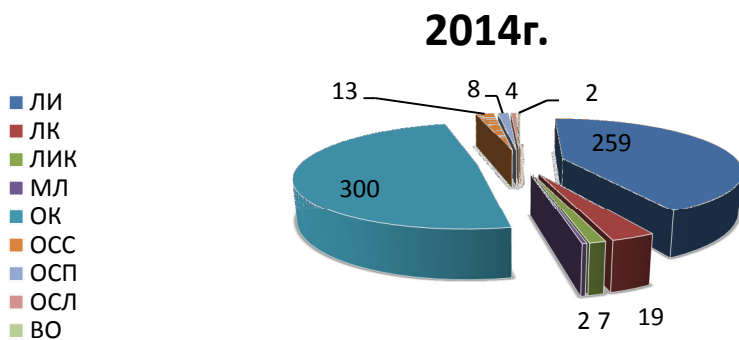
1. АКРЕДИТАЦИЯ НА ОРГАНИ ЗА ОЦЕНКА НА СЪОТВЕТСТВИЕТО

ОБЩ БРОЙ АКРЕДИТИРАНИ ЛИЦА

Към 31.12.2017г. в Република България работят 638(642 за 2016) акредитирани от ИА БСА органи за оценяване на съответствието, разпределени по видове области както следва:

- 279 бр. лаборатории за изпитване;
- 22 бр. лаборатории за калибриране;
- 7 бр. лаборатории за изпитване и калибриране;
- 3 бр. медицински лаборатории;
- 289 бр. органи за контрол;
- 16 бр. органи по сертификация на системи;
- 16 бр. органи по сертификация на продукти;
- 4 бр. органи по сертификация на лица и
- 2 бр. верификационни органи.

Агенцията отчита намаляване в броя на акредитираните ООС спрямо 2016г. с 4 (четири). Най-съществено е намаляване на броя на акредитираните органи за контрол с 8 (осем), броя на акредитираните лаборатории за изпитване и калибриране е увеличен с 2 (два) бр.

Нови области на акредитация:

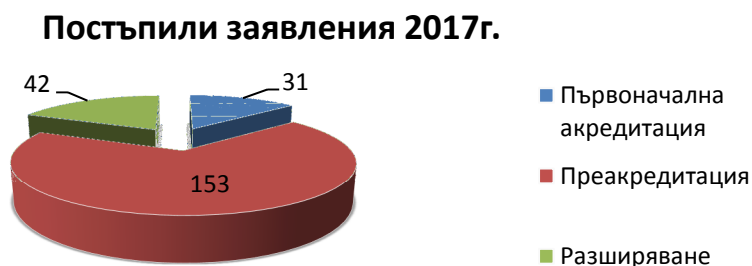
Сертификация на земеделски продукти и храни със защитени географски означения и традиционно специфичен характер и за контрол за съответствие с продуктовата спецификация, съгласно РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1151/2012 на ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 21 ноември 2012 година относно схемите за качество на селскостопанските продукти и храни и Регламент за изпълнение на Комисията (ЕС) № 668/2014г. за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) № 1151/2012 на ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА относно схемите за качество на селскостопанските продукти и храни. Изисквания за акредитация: БДС EN ISO/IEC 17065.

ПРОЦЕДУРИ ЗА АКРЕДИТАЦИЯ

Постъпили заявления:

През отчетния период са постъпили общо 226 заявления, от които

- 31 бр. за първоначална акредитация
- 153 бр. за преакредитация/преакредитация с разширяване на обхвата
- 42 бр. по заявления за разширяване на обхвата на акредитация

ИА БСА отчита поддържане на едно относително постоянно ниво на увеличение на заявленията за акредитация (с около 5%), което вероятно е породено от необходимостта от предоставяне на качествени услуги в обхвата на дейност, подкрепено от постигнатото споразумение за взаимно признаване на предоставяните услуги от акредитираните ООС.

За сравнение може в долните графики да се видят постъпилите заявления за предходни периоди:

Постъпили заявления 2016г.

Постъпили заявления 2015г.

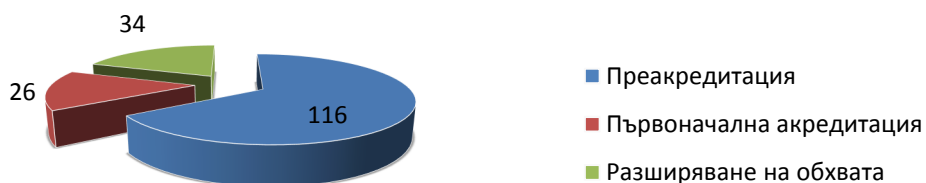

Открити процедури за акредитация:

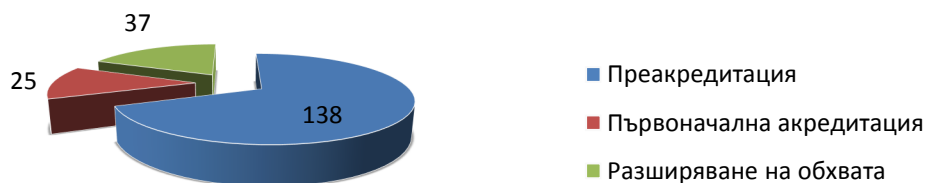
През отчетния период са открити общо 176 процедури за акредитация, от които

- 26 бр. по заявления за първоначална акредитация
- 116 бр. по заявления за преакредитация и
- 34 бр. по заявления за разширяване на обхвата на акредитация.
- Отказ от предоставяне на акредитация – 6 за преакредитация и 2 за разширяване на обхвата.

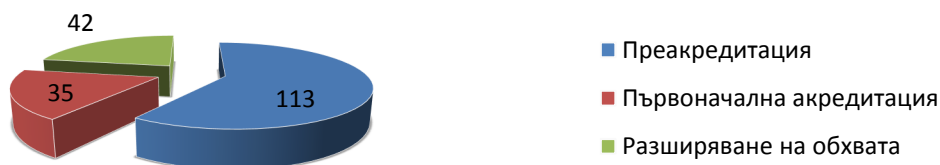
Открити процедури 2017г.

Открити процедури 2016г.

Открити процедури 2015г.

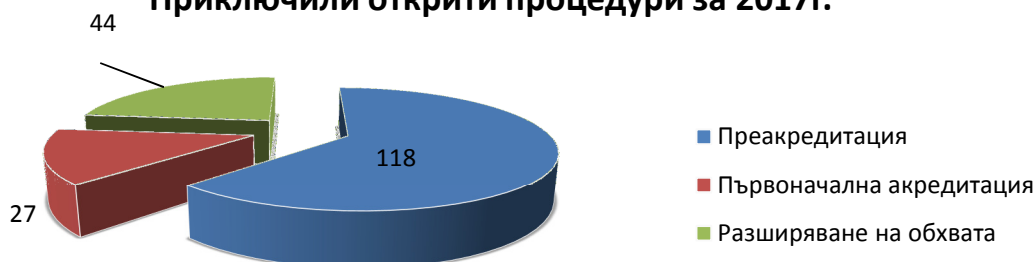

Общият брой на откритите през 2017г. процедури е намален с 24 бр. спрямо 2016г., като по-малко са откритите процедури за преакредитация (с 22 бр.) и за разширяване на обхвата на акредитация и първоначална акредитация (с 3 бр.)

Приключили процедури за акредитация:

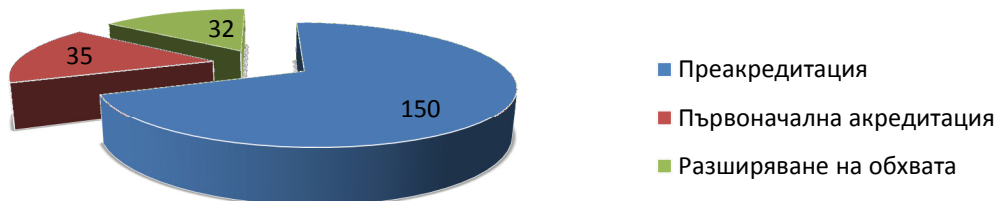
- През 2017г. са приключили общо 189 процедури за акредитация, от които:
- 27 бр. по заявления за първоначална акредитация
  - 118 бр. за преакредитация
  - 44 бр. по заявления за разширяване на обхвата на акредитация

Приключили открити процедури за 2017г.

За сравнение може да бъдат проследени данните от предходните години:

Приключили открити процедури за 2016г.

Приключили процедури 2015г.

Приключили процедури 2014г.

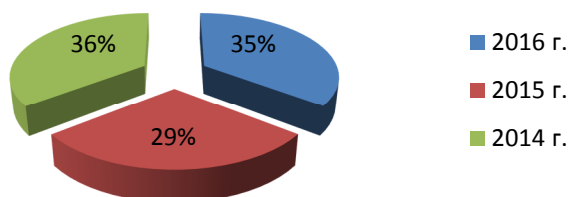
През отчетната 2017 г. са приключили при неспазен срок съгласно Процедура за акредитация:

- 1 броя процедури за акредитация;
- 1 броя процедури за преакредитация;
- 3 броя процедури за преакредитация и разширяване на обхвата на акредитация.
- 6 броя процедури за разширяване на обхвата.
- При 23 броя процедури е на лице превишаване на 8-месечния срок за приключване на процедурата, но сертификатите за акредитация са издадени преди изтичане на срока на тяхната валидност. Това произтича от факта, че заявленията са подадени значително по-рано от предвидения в процедурата срок.

Издадени сертификати:

През 2017г. са издадени 330 броя сертификати (435 броя за 2016г.), от които 56 за ограничение в обхвата на акредитация, спиране на акредитацията за срок до 6 месеца- 3 броя, отнемане на акредитацията – 16 броя. 255 общо във връзка с: акредитация; преакредитация; преакредитация и разширяване на обхвата; разширяване на обхвата.

Издадени сертификати 2014г. - 2016г.

Издадени сертификати: 2014г. – 436 бр., 2015г. – 359 бр., 2016г. – 435 бр.

Политики за преход

През 2017г. агенцията успешно приключи изпълнението на политиката за преход към новите версии на БДС EN ISO/IEC 17021-1:2015, ISO/IEC 27006:2015.

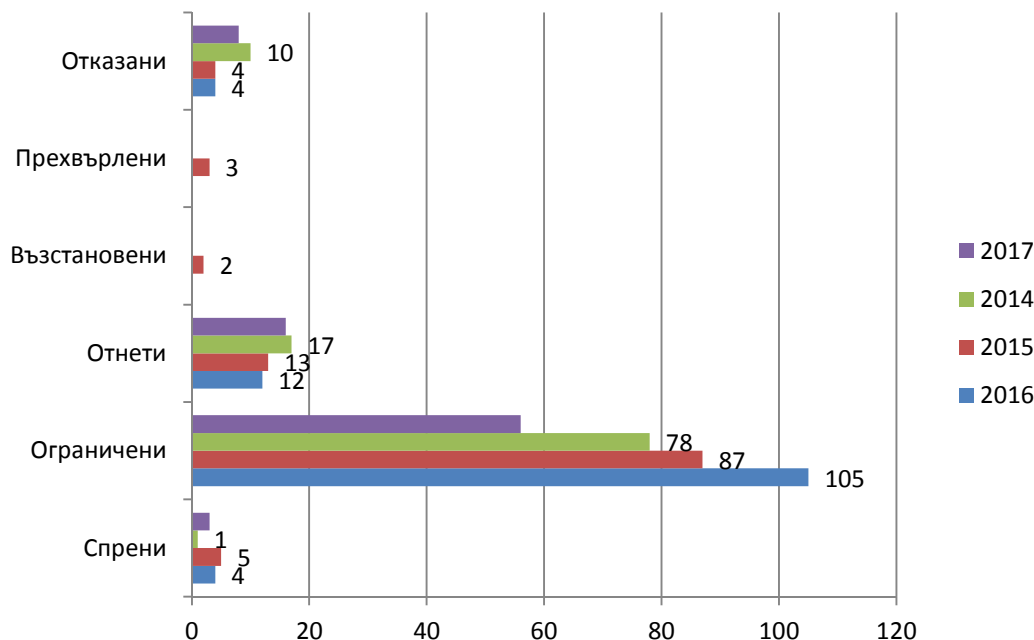
Бяха оценени, и след демонстриране на компетентност преиздадени сертификатите за акредитация на всички органи по сертификация извършващи сертификация на системи за управление на качеството и системи за управление на околната среда съответно по ISO 9001:2015 и ISO 14001:2015.

Спрени/отнети/отказани/ограничени в обхвата акредитации:

През 2017 г. са отказани 8 бр., спрени 3 бр., ограничени са 56 бр. и са отнети 16 акредитации;

През отчетния период е налице значително намаляване на ограничаване на обхвата във връзка с доброволен отказ съгласно чл. 36 от ЗНАООС.

Трансфер

През 2017 година не е извършван трансфер на предоставени от други Националния орган по акредитация към акредитация от ИА БСА по силата на Трансграничните политики на EA, ILAC и IAF.

Поддържане на акредитация

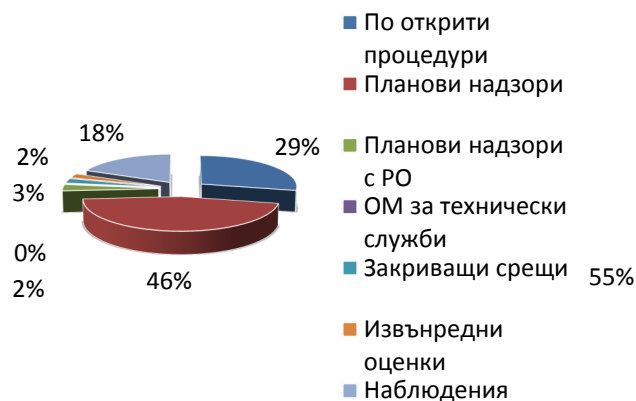
С цел осигуряване на съответствие с изискванията за акредитация през периода на валидност на издадения сертификат за акредитация, агенцията планира и провежда надзорни оценки на място на акредитираните от нея органи за оценяване на съответствието.

През 2017 година са планирани за провеждане 515 броя оценки на място. Проведени са общо 652 оценки, от които:

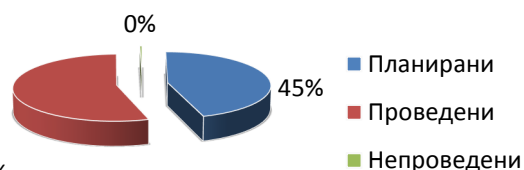
- по открити процедури 194 бр. (26 първоначални акредитации, 69 преакредитация, 18 разширяване на обхвата, 59 преакредитация с разширяване на обхвата, 22 планов надзор с разширяване на обхвата),
- 311 планови надзори,
- 22 планови надзори с разширяване на обхвата,
- 1 офис-оценка, 15 извънредни оценки, 3 последващи оценки, 3 предварителни оценки и 125 наблюдения на дейността.

Оценките за наблюдение на дейността и извънредните оценки са непланирани.

Проведени оценки

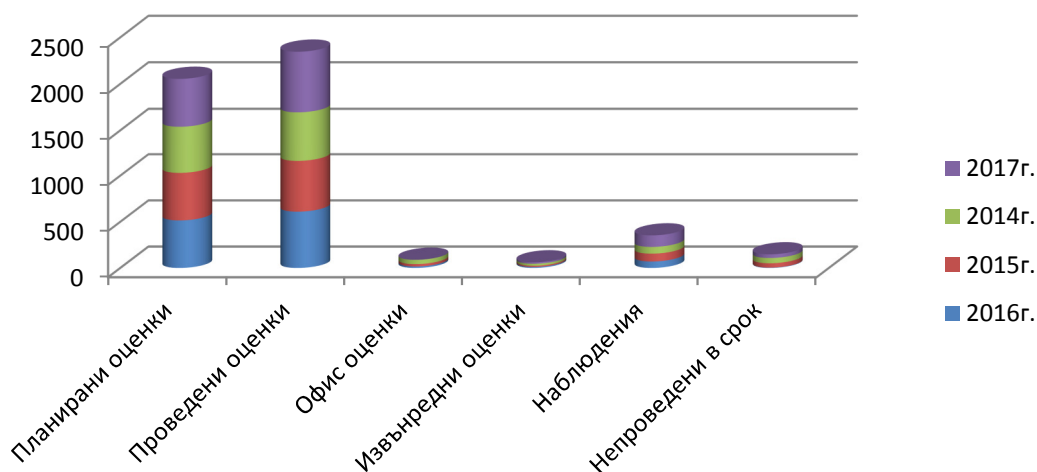

Оценки на място

Направено е препланиране на 40 оценки, което произтича от:

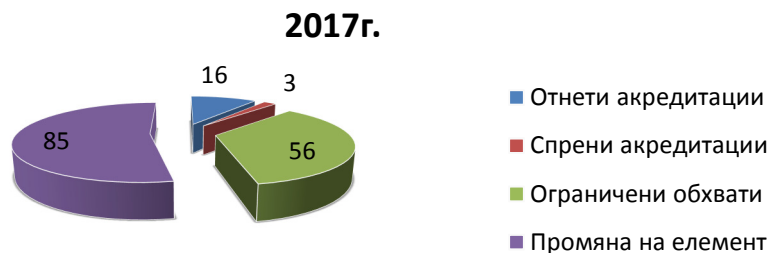
- изразено желание от ООС;
- заболяване на водещ оценител;
- специфична област на акредитацията и липса на оценител в планирания период на провеждане на оценката;
- ангажираност на водещи оценители/технически оценители/експерти в области на експертиза, необходими за провеждане на голям брой оценки на място в еднакъв обхват на акредитацията по едно и също време;

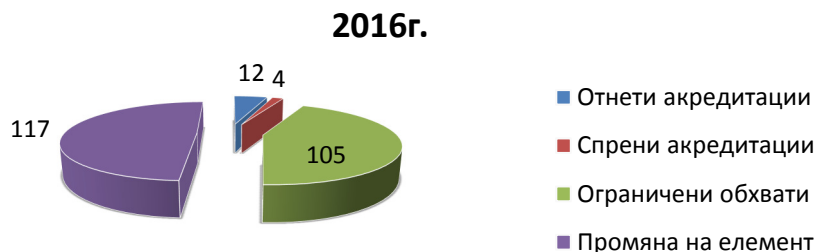
Дейността по поддържане на акредитацията на ООС се изразява освен в изпълнение на планираните надзори и в провеждане на извънредни оценки, проверка и оценка на съобщени промени, проверка на жалби и сигнали, съгласно процедурата за разглеждането им и др. подходящи действия за установяване на съответствие на ООС с изискванията към дейността им.

Резултатът от действията на агенцията по поддържане на акредитацията през 2017г. може да се отчете със следните данни:

- отнети акредитации – 16 бр. (7 по чл. 36 от ЗНАООС; 1 по чл. 35 и чл. 37 от ЗНАООС; 1 по чл. 37 от ЗНАООС; 2 по чл.10, ал. 1, т.8 и чл.36 от ЗНАООС;
- спрени акредитации за 6 месеца – 3 бр. (2 по чл.10, ал. 1, т.6 и чл.35 от ЗНАООС; 1 по чл. 37, ал.1 от ЗНАООС; 1 по чл. 36 от ЗНАООС).
- ограничени обхвати на акредитации - 56 бр. (101 по чл. 36 от ЗНАООС; 1 временно ограничена акредитация във връзка с несъответствия установени при планов надзор; 3 ограничена акредитация за срок до 6 месеца).
- промяна на елемент – 85 бр.

За сравнение в предходната година са следните:

Проверка на компетентността на акредитираните лаборатории/органи чрез участие в междулабораторни сравнителни изпитвания/изпитвания за пригодност:

ИА БСА изисква от акредитираните органи за оценяване на съответствието (ООС) и от кандидатите за акредитация информация за резултатите от тяхното участие в междулабораторни сравнения и изпитвания за пригодност, както и за плановете им да участват в такива. По време на всяка оценка на място екипите на ИА БСА оценяват нивото на участие на ООС в междулабораторни сравнения и действията, които те са предприели в случаи не незадоволително (неуспешно) участие в сравнения.

ИА БСА признава за подходящи междулабораторни сравнения, организирани съгласно изискванията на ISO/IEC 17043 и организирани от:

- Акредитирани провайдери;
- Провайдери, публикувани на старницата на агенцията в интернет, съгласно т. 4.1.12 от процедура BAS QR 18;
- EA, EURAMET и APLAC;
- Организирани/ съорганизиран от структури на Европейската комисия;
- Национални органи/ организации, оторизирани да провеждат сравнения (Национален институт по метрология, Национални референтни лаборатории и др.).

В интернет-страницата на ИА БСА е публикувана информация за акредитирани чуждестранни и български РТ провайдъри в различни области на изпитване с цел подпомагане на избора на ILC/РТ, както следва:

- Информация за "СИ ПИ ЕЙ КЕМ" ООД – акредитиран организатор на схеми за изпитвания за пригодност (РТ провайдър), притежаващ акредитация от Американския Орган по Акредитация (ANAB).

Актуализирана е информацията за другите български и чуждестранни РТ провайдъри в интернет страницата на ИА БСА.

При постъпване в ИА БСА на предложения за РТ, организирани от чуждестранни провайдъри се изисква информация за това дали те са акредитирани и ако това е така данни за тях се публикуват в страница на ИА БСА. Постъпила е информация от РТ провайдър IFA – Tulln, който до момента не е информирал за това дали притежава акредитация от национален акредитационен орган, съгласно изискванията на EN ISO/IEC 17043:2010.

Във връзка с предстояща втора част на партньорската оценка на ИА БСА от страна на EA, от лабораториите извършващи калибриране е изискана с писмо изх.№23-3/E/11.12.2017г. информация за участие в междулабораторни сравнения и изпитвания за пригодност. Информацията е обработена и представена в табличен вид.

През 2017г. лаборатории извършващи калибриране, акредитирани от ИА БСА са участвали в междулабораторни сравнения, организирани от БИМ, както следва

№	Име ILC/РТ Общ бр. акр. лаб	Брой участници, име	Серт.рег.№
1.	ВИМ-Т-ДТ-2016-02, Калибриране на цифров термометър в обхват от минус 40 °С до 200 °С	1. ЛКСИ към "Денев-Д" ООД 2. Лаборатория за калибриране към "Роди котсулт" ООД 3. "Интерлаб" ООД 4. "БИЦ-ИЗОТ" АД	1. 18 ЛК 2. 25 ЛК 3. 2 ЛК 4. 6 ЛИК
2.	ВИМ-Т-ТС-2016-02, Калибриране на термоелектричен преобразувател на температура (термодвойка) в обхват от 0 °С до 1000 °С	1. "УНИСИСТ" ООД 2. "КОМЕКО" АД	1. 1 ЛК 2. 16 ЛК
3.	ВИМ-СН-ФВ-2016-02, Калибриране на газанализатори	1. ЛИК "ЛИПГЕИ" към "Пехливанов Инженеринг" ООД 2. "Месер България" ЕООД - лаборатория "Чисти газове и газови смеси"	1. 5 ЛИК (2. 64 ЛИ)
4.	ВИМ-Е-DCVIRACVI-2017-05, „Калибриране на цифров мултимер“	1. ЛК "Мултитест" Варна 2. ЛК "Електра Транс Глобал" 3. ЛК Микросист Пд. 4. ЛК „АКВА БИЛДИНГ“ 5. ЛК "ДелтаИнструмент"	1. 5 ЛК 2. 13ЛК 3. 14 ЛК 4. 19 ЛК 5. 22 ЛК
5.	ВИМ-ММ-М-2017-02, „Калибриране на теглилки, клас на точност F2“	1. ЛК "КАЛИБРА БЪЛГАРИЯ" 2. ЛКСИМ, гр. Бургас, 3. ЛК „Метерексперт“	1. 6 ЛК 2. 9 ЛК 3. 19 ЛК
6.	ВИМ-РМ-Р-2017-02, „Калибриране на преобразувател на налягане“	1. ЛК "Мултитест"	1. 5 ЛК

В интернет страницата на ИА БСА е актуализирана информацията за български и чуждестранни РТ провайдъри в областта на изпитването и калибрирането.

При постъпване в ИА БСА на предложения за РТ, организирани от чуждестранни провайдъри се изисква информация за това дали те са акредитирани и ако това е така данни за тях се публикуват в страница на ИА БСА. Постъпила е информация от РТ провайдър IFA – Tulln, който до момента не е информирал за това дали притежава акредитация от национален акредитационен орган, съгласно изискванията на EN ISO/IEC 17043:2010.

От 01.04.2017г. ИА БСА извършва акредитация на организатори на изпитвания за пригодност, съгласно БДС EN ISO/IEC 17043:2010 Оценяване на съответствието. Общи изисквания за изпитванията за пригодност (ISO/IEC 17043:2010 Conformity assessment - General requirements for proficiency testing).

Удостоверяване на съответствието с Добрата лабораторна практика:

През отчетния период няма извършвани инспекции на лаборатории и удостоверяване на съответствието на лабораториите с принципите на Добрата лабораторна практика, съгласно Наредба за принципите, инспекцията и удостоверяването на Добрата лабораторна практика (ПМС №207/2004г.)

2. НОВИ ДОКУМЕНТИ ОТ СИСТЕМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ИА БСА

Системата за управление на Агенцията следва и се адаптира към очакванията на потребителите и на изискванията на международните стандарти, които са приложими към органите по акредитация.

Приносът на оценителите, на акредитираните органи и на заинтересованите страни спомагна да се определи посоката на действие на системата за управление.

През 2017г. са актуализирани следните вътрешни процедури и инструкции от системата за управление на агенцията:

- Наръчник по качеството BAS QM;
- Процедура за акредитация (BAS QR 2);
- Форми за водене на записи към Процедура за акредитация BAS QR 2 – BAS QF 2.1, BAS QF 2.2, BAS QA 2.4.1, BAS Q(A) 2.8.1_A, BAS Q(A) 2.8.1, BAS Q(A) 2.8.2, BAS Q(A) 2.8.4, BAS QF 2.5, BAS QA 2.1.13, BAS QA 2.11.3, BAS QF 2.10.1 A, BAS QF 2.10.1, BAS QF 2.14, BAS QF 22.1,
- BAS QF 2.9.5.4 (17043) Доклад за оценка на място на организатор на изпитвания за пригодност Секция А, В, С, D, E, F
- BAS QF 2.15 Списък на необходими документи, приложими към Заявление за акредитация на организатор на изпитвания за пригодност - BAS QA 2.15.1, BAS QA 2.15.2, BAS QA 2.15.3, BAS QA 2.15.4, BAS QA 2.15.5, BAS QA 2.15.6.
- BAS QR 5 Правила за ползване на акредитационния символ на ИА БСА, за позоваване на акредитация от ИА БСА и/или за позоваване на статута на ИА БСА като страна по многостранно споразумение;
- Приложение 1 към BAS QR 5 Ползване от акредитираните ООС на знака на ILAC MRA (ILAC MRA Mark) в комбинация с акредитационния символ на ИА БСА и приложение 2 към BAS QR 5 Споразумение за ползване на знака на IAF MLA между Изпълнителна Агенция „Българска Служба за Акредитация“ и акредитиран орган за оценка на съответствието (ООС)
- Приложения към BAS QR 7 - BAS QF 7.1, BAS QA 7.1.2, BAS QA 7.1.8, BAS QA 7.1.9, BAS QA 7.1.10, BAS QF 7.2.1, BAS QF 7.3, BAS QF 7.9.1, BAS QF 7.14, BAS QF 7.15, BAS QF 7.17,
- BAS QR 8 Ценоразпис на услугите извършвани от Изпълнителна агенция “Българска служба за акредитация”;
- BAS Q(F) 9.3 Формуляр за несъответствие и BAS Q(F) 13.3 Възможности за подобрение
- BAS QR 17 Процедура за нови дейности и форма BAS Q(F) 17.1.
- BAS QI 2, Инструкция за определяне на времетраенето на оценката на място. Влияещи фактори, Приложение 4 към BAS QI 2 Анализ на рисковете за безпристрастността за определен ВО/ВВО/ТО/ТЕ, BAS QI 2 pril.6 Инструкция за прилагане на т. 8.2 и 5.2 от BAS QR 2 за оценяване на промени в нормативните актове от обхвата на акредитация на ООС, BAS QI 2 pril.7 Таблица за преход към .....
- BAS QI 3 Инструкция за идентификация на сертификати за акредитация на органи за оценка на съответствието
- BAS QI 12 Инструкция за критериите и методите на акредитация и надзор на верификационни органи, BAS QF 2.5, Списък на необходими документи, приложими към Заявление за акредитация на верификационни органи - BAS QA 2.5.1, BAS QA 2.5, BAS QA 2.5.3, BAS QA 2.5.4, BAS QA 2.5.5, BAS QA 2.5.6, BAS QA 2.5.7, BAS QA 2.5.8.
- BAS QI 18 Инструкция за дейностите по оценка на технически служби и форма BAS QA 18.2;
- BAS QI 20 Харта на Клиента
- Длъжностни характеристики - BAS Q(F) 1/4, BAS Q(F) 1/5, BAS Q(F) 1/8, BAS Q(F) 1/13, BAS Q(F) 1/14, BAS Q(F) 1/14/1, BAS Q(F) 1/15, BAS Q(F) 1/23, BAS Q(F) 1/27, BAS Q(F) 1/28, BAS Q(F) 1/31, BAS Q(F) 1/33, BAS Q(F) 1/34

Актуализираните документи от системата за управление на агенцията с публичен характер са публикувани на страницата на агенцията в интернет, процедурата за акредитация и в държавен вестник.

3. ВЪТРЕШЕН ОДИТ И ПРЕГЛЕД ОТ РЪКОВОДСТВОТО

С цел удовлетворяване на изискванията на т. 5.7 от ISO/IEC 17011:2004 и на основание Процедура на ИА „БСА“ за вътрешен одит BAS QR 9 през декември 2017г. беше проведен вътрешен одит на системата за управление на агенцията съгласно утвърдена от изпълнителния директор годишна програма за вътрешен одит. Като резултат от проведеня вътрешен одит всички дейности и отговорности в ИА „БСА“ и съответните обекти бяха оценени по елементите на системата за управление в съответствие с ISO/IEC 17011:2004.

На 22.12.2016г., при спазване на изискванията на ISO/IEC 17011:2004, се проведе преглед от ръководството на системата за управление с цел гарантиране на нейното функциониране в съответствие с изискванията към органите по акредитация.

4. ЕКСПЕРТНА ДЕЙНОСТ

За отчетния период специалисти на ИА „БСА“ осъществиха експертна дейност в следните направления:

- Изготвяне на становища по документи на EA, ILAC, IAF и други.
- Участия в заседания на ТК 34 към БИС.
- Участия в Междуведомствена консултативна комисия по биологично земеделие към Министъра на земеделието, храните и горите.
- Участие в РГ 20 на МОСВ.
- Сътрудничество с Комисията за защита на личните данни във връзка с прилагането на Регламент (ЕС) 2016/679

През 2017г. в ИА БСА не са постъпили покани за участие в междулабораторни сравнения, организирани от името на EA.

5. МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ

През изминалата календарна 2017 г. ИА БСА продължи утвърждаването си в международен аспект, като вследствие на статуса си на пълноправен член на IAF и ILAC, агенцията взе участие в работата на комитетите и работните групи към двете организации, наред с активното си досегашно участие в дейността на работните групи и комитет на EA.

През отчетния период представители на ИА БСА взеха участие в следните международни събития: семинари, конференции и обучения и др.:

I. Участия в заседания на комитетите на Европейската организация за акредитация EA.

1. Комитет за комуникация и публикации на Европейската организация за акредитация – 2 заседания;

2. Комитет за лаборатории на Европейската организация за акредитация - Заседания на Комитета – участие в 2 заседания ; Заседания на работна група за междулабораторни сравнения в областта на изпитването и работна група за междулабораторни сравнения в областта на калибрирането- участие в 1 заседание;

3. Комитет по сертификация и Комитет за контрол на Европейската организация за акредитация – 2 заседания;

4. Среща на Работна група към Комитет за сертификация (EA CC EU ETS)- 1 заседание.

5. Комитет за хоризонтална хармонизация на Европейската организация за акредитация – 2 заседания.

6. Съвет за Многостранното споразумение на Европейската организация за акредитация - 2 заседания.

7. Генерална асамблея на Европейската организация за акредитация – 2 заседания;

II. Участие в работата на съвместната Генерална асамблея на IAF/ILAC

- Пролетна сесия – гр. Франкфурт, Германия;
- Съвместна Генерална асамблея на IAF и ILAC – гр. Ванкувър, Канада.

III. Други участия

- Участие в 3-та Международна конференция „Качество и компетентност“ организирана от НОА на Македония – IARM и Македонското сдружение на лаборатории и органи за контрол (МАКЛАБ).
- Участие в заседание на работна група на ЕС по GLP
- Участие на технически оценител в изпълнение на изискванията на EA-2/13 „Трансгранична политика за сътрудничество между членовете на EA“ в оценка провеждана от НОА на Естония и Македония.
- Участие в заседание на Експертна работна група за вътрешния пазар на продукти в Брюксел към ЕК.

IV. Обучения

- EU ETS Форум - обучение в областта на мониторинга, докладването и проверката на емисиите на въглероден диоксид от морския транспорт, организирано от Националния орган за акредитация DAkkS в гр. Хамбург, Германия.
- Обучение относно акредитация на производители на референтни материали, съгласно ISO 17034:2016 в периода 30-31 май 2017 г., в гр. Милано, Италия.
- Опресняващо обучение относно акредитация, съгласно ISO/TS 22003, в гр. Милано, Италия.

V. Участия в оценки от името на друг НОА в изпълнение на изискванията на EA-2/13 „Трансгранична политика за сътрудничество между членовете на EA“ и IAF:

- НОА на Германия (DAkkS) – 1 бр.
- НОА на Великобритания (UKAS) - 2 бр.
- НОА на Италия (Accredia) - 3 бр.,
- НОА на Чехия (CAI) – 1 бр.
- НОА на Словакия (SNAS) – 1 бр.
- ANSI-ASQ National Accreditation Board (ANAB) – 1 бр.

VI. Двустранно сътрудничество:

През 2017 г. ИА БСА продължи своята политика за укрепване на сътрудничеството и разширяване на обхвата на взаимодействие с партньорските организации и заинтересованите страни. Агенцията успешно си сътрудничи с националните органи по акредитация, членове на EA, като нов приоритет ще е установяване на сътрудничество с органи по акредитация, членове на IAF и ILAC.

Предстои подписване на споразумения за сътрудничество с НОА на Иран, Италия, Словакия, Монголия, Молдова, Словения, Виетнам, Индия и САЩ. С подписването им се цели обмен на информация и опит, размяна на посещения на персонал, взаимно участие в програмите за обучение и курсове за персонала, реализация на съвместни проекти, участия в междулабораторни сравнения и др.

През 2017 г. ИА БСА подписа двустранни споразумения със сътрудничество с Министерство на земеделието и храните и Висшето Транспортно Училище "Тодор Каблешков".

6. УЧАСТИЕ НА ИА БСА В ПРОЕКТИ, ФИНАНСИРАНИ СЪС СРЕДСТВА ПО МЕЖДУНАРОДНИ И ЕВРОПЕЙСКИ ПРОГРАМИ

На 17.05.2017 г. Изпълнителна агенция „Българска служба за акредитация“ /ИА БСА/ стартира изпълнението на проект BG16RFOP002-2.008-0001 „Повишаване

ефективността и ефикасността на услугите, предоставяни на българските предприятия в областта на акредитацията”, финансиран по Приоритетна ос „Предприемачество и капацитет за растеж на МСП” по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност”2014-2020.

Основната цел на проекта е да допринесе за повишаване ефективността и ефикасността на услугите, предоставяни на българските предприятия в областта на акредитацията от ИА БСА.

За изпълнение на основната си цел, проекта предвижда комплекс от мерки за подобряване инфраструктурата по качество, а от там за повишаване ефективността и ефикасността на услугите, предоставяни на българските предприятия в областта на акредитацията. Мерките включват: провеждане на специализирани информационни събития и обучения за потребители на услугите по акредитация; популяризиране ролята и значението на акредитацията за гарантиране спокойствието на крайният потребител на стоки и услуги; внедряване на съвременни ИКТ решения, необходими за ефективното управление на услугите, предоставени на бизнеса; провеждане на 20 проучвания в областите „изпитване” и „калибриране” за оценка на съответствието на предоставяните услуги чрез междулабораторни сравнения в областите на изпитване; въвеждане на нова дейност за ИА БСА - акредитация за целите на нотификацията, други.

Проектът е с бюджет от 3 791 765.700 лева и ще се изпълни в рамките на 30 месеца, като ще надгради изпълнените до момента проекти, реализирани от Кандидата по предходния оперативен период.

7. ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА

Поддържане на публични регистри

Агенцията поддържа актуални публични регистри в секция „Регистри” на интернет страницата си както следва:

- публичен регистър на лицата с предоставена, ограничена, временно ограничена, спряна или отнета акредитация;
- електронен регистър за акредитираните верификационни органи
- електронен регистър на независимите акредитирани проверяващи по околна среда – в съответствие с изискванията на чл. 135, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда във връзка с прилагане на Наредбата за националната схема за управление по околна среда и одитиране;
- публичен регистър на лицата, за които е удостоверено съответствие с Добрата лабораторна практика.

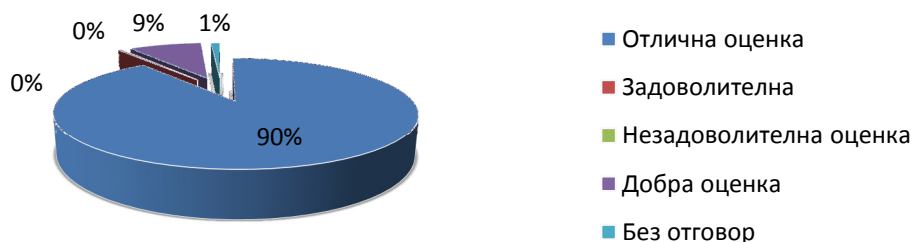
Връзка с клиенти:

С цел усъвършенстване на услугите, предоставяни от агенцията, функционира система за измерване удовлетвореността на клиентите от услугите, предоставяни от ИА БСА. Връзката се осъществява посредством лист за обратна връзка. Информацията от листовите за обратна връзка е полезна за постоянното усъвършенстване на системата за управление.

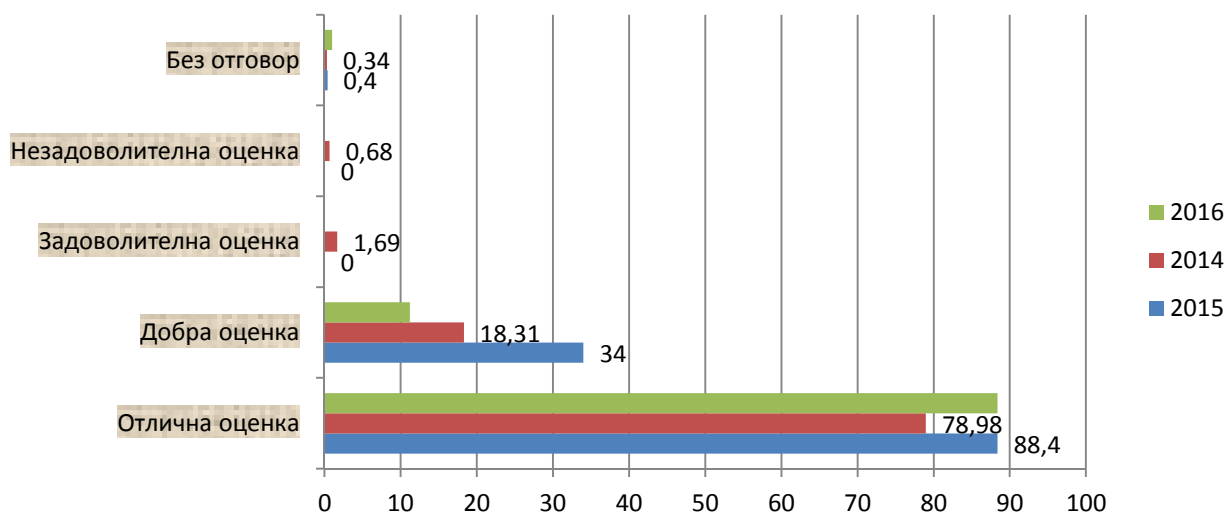
През отчетния период в агенцията за 651 оценки на място са представени 275 бр. Листове за обратна връзка, от които 247 бр. (89 %) с отлична оценка, 24 бр. (8,7%) с добра оценка, 1 бр. със задоволителна оценка (0,3%), 0 бр. с незадоволителна оценка и 3 бр. без отговор по отношение на оценяване на системата за управление на съответните ООС и начина на провеждане на оценката на място от членовете на екипа по оценяване.

Резултати от листове за обратна връзка 2017г.

За сравнение може да се проследят данни от предходни периоди в проценти, както следва:

9 юни - Международния ден на Акредитацията:

На 9 юни 2017 г. Изпълнителна агенция „Българска служба за акредитация“ организира специално информационно събитие, за да отбележи Световния ден на акредитацията, глобална инициатива, създадена съвместно от Международния акредитационен форум (IAF) и Международна организация за акредитация на лаборатории (ILAC), с цел повишаване на информираността за важността от акредитация. Тазгодишната кампания се проведе под мотото „Акредитацията: Предоставяне на доверие в областта на строителството и архитектурната среда“

Информационни събития за популяризиране на дейността на ИА БСА:

През 2017 г. Изпълнителна агенция „Българска служба за акредитация“ продължи редовното провеждане на информационни срещи за популяризиране на дейностите по акредитирани услуги по оценка на съответствието.

В рамките на годината се проведе общо 5 информационни срещи за представители на бизнеса и на лицата, заинтересовани от процеса по акредитация.

➤ **19 януари 2017 г.** В рамките на събитието се засегнаха следните теми:

1. Ревизия на BAS QI 19 „Инструкция за критериите и методите на акредитация и надзор на органи за сертификация на биологично продукти, съгласно регламент (ЕС) № 834/2007 и регламент (ЕС) № 889/2008 на комисията“, в сила от 11.11.2016г.;

2. Нова ревизия на BAS QR 8 Ценоразпис на услугите извършвани от Изпълнителна агенция „Българска служба за акредитация“, версия 7, ревизия 1, в сила от 01.01.2017г. и Указания за определяне на броя показатели за заплащане на услугите по акредитация на Органи за оценка на съответствието;

3. Комуникация между ИА БСА, МЗХ и органите за сертификация/контролиращите лица.
- **15 февруари 2017 г.** Тема: Промени в Процедура за акредитация на ИА БСА BAS QR 2.
  - **29 март 2017 г.** Теми:
    1. Промени в Процедура за акредитация на ИА БСА BAS QR 2.
    2. Нова дейност на ИА БСА за акредитация на организатори на изпитвания за пригодност, съгласно БДС EN ISO/IEC 17043:2013.
  - **09 юни 2017 г.** Тема: „Акредитацията: Предоставяне на доверие в областта на строителството и архитектурната среда“
  - **30 ноември 2017 г. Тема:** Нова версия на стандарта ISO/ IEC 17025.

8. АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВНА ДЕЙНОСТ

Административна дейност на ИА БСА

За периода – календарната 2017 г. са извършени единствено услуги по акредитация, като обобщената информация относно административно-деловодната дейност е както следва:

Приети заявления 01.01.2017 до 31.12.2017 - общ брой- 226 броя, като от тях:

- Първоначална акредитация - 31 броя
- Преакредитация и разширение- 153 броя
- Разширение на обхвата - 42 броя/

Открити процедури за периода 01.01.2016 до 31.12.2016 - общ брой ОП -176 броя

- Първоначална акредитация - 26 броя
- Преакредитация и разширение- 116 броя
- Разширение на обхвата - 34 броя

Обща деловодна дейност

- Постъпили преписки и отговори по тях – 1 154 броя.
- Изходящи преписки – 185 броя

Правна дейност на ИА БСА за 2017г.

През изминалия отчетен период Агенцията е предприела всички законови мерки по защита на държавния интерес и недопускане нарушаването на финансовия и правен интерес на ИА БСА, като по всички правни спорове са предприемани в изискуемите срокове действия по съответния законов ред. Агенцията към началото на 2017г. е страна по следните дела:

А/Висящи дела

I. ВЪРХОВЕН АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД

Общо – 1бр.

Жалбоподател – Васил Генов Ненов

Предмет: Законосъобразност на приети решения, постановени по дела по по-долни инстанции

Предприети действия - депозиран отговор, искания и др.

Фаза на развитие в инстанцията - Насрочени за април 2018г.

II. СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД

Общо – 2 бр.

Страни – ИА БСА, физически и юридически лица

Предмет: искове по ЗЗД, ТЗ и ГПК

Предприети действия – депозиран отговор, молби, искания и др..

Фаза на развитие в инстанцията - Насрочени за 2018г.

III. АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД СОФИЯ ГРАД

Общо: - 1 административно дело

Страни: юридическо лице с/у ИА БСА
Предмет: оспорване законосъобразност на заповед
Фаза на развитие в инстанцията: Насрочено за април 2018г.

IV. СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД

1. ГРАЖДАНСКО ОТДЕЛЕНИЕ/ГРАЖДАНСКИ ДЕЛА

Общо – 7 бр.

Страни – ИА БСА, физически и юридически лица

Предмет: искове по ЗЗД, КТ, ГПК

Предприети действия – депозираны иски молби, жалби, искания и др.

Фаза на развитие в инстанцията - Насрочени за февруари - март 2018г.

2. ГРАЖДАНСКО ОТДЕЛЕНИЕ/ЗАПОВЕДНИ ПРОИЗВОДСТВА

Производства по чл. 417 ГПК

Общо – 7 бр.

Страни – ИА БСА, физически и юридически лица

Предмет: Задължения на длъжници по договори, задължения на длъжници като клиенти на ИА БСА.

Предприети действия - депозираны иски молби, жалби, искания и др.

Фаза на развитие в инстанцията – Издадени ЗНИ и изпълнителни листа, образувани изпълнителни дела при ЧСИ; депозираны искове по чл. 422 ГПК.

V. РАЙОННИ СЪДИЛИЩА

РАЙОНЕН СЪД - ГР.СЛИВЕН – 1 бр.

РАЙОНЕН СЪД – ГР.ЦАРЕВО – 1 бр.

РАЙОНЕН СЪД – ГР.САНДАНСКИ – 1 бр.

Б/ПРИКЛЮЧИЛИ СЪДЕБНИ ДЕЛА

Общо – 6 бр.

ВАС – 2бр.

СГС – 3бр.

СРС – 1бр.

Страни – ИА БСА и физически лица

Предмет: искове по ЗЗД, КТ, ГПК, жалба по НПК.

Фаза на развитие - Постановен съдебен акт и влязъл в сила съдебен акт

В/. ИЗПЪЛНИТЕЛНИ ДЕЛА

I. С взыскател ИА БСА

Общо – 8 бр.

Страни – ИА БСА, физически и юридически лица

Предмет: искове към длъжници

Предприети действия – заведени изпълнителни дела и предприети действия по събиране на вземанията

II. С длъжник ИА БСА

Към момента в Агенцията има депозираны 3 изпълнителни листа / съхраняващи се в касата на агенцията/, по които няма извършени плащания, тъй като следва да се предприемат мерки по предвиждане на необходимия финансов ресурс в бюджета на ИА БСА.

9. ПРЕГЛЕД НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМА 5 „ИНФРАСТРУКТУРА ПО КАЧЕСТВОТО В ПОДКРЕПА РАЗВИТИЕТО НА ИКОНОМИКАТА“, ПОЛИТИКА „УСТОЙЧИВО ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ И КОНКУРЕНТНОСПОСОБНОСТ“

Описание на степента на изпълнение на заложените в програмата цели

Като част от структурата на държавната администрация и Национален орган по акредитация за Република България (съгласно Закона за националната акредитация на органи за оценяване на съответствието (ДВ, бр. 41/2010) ИА БСА с дейността си допринася за постигане на следните цели на програмата „Инфраструктура по качеството в подкрепа развитието на икономиката“.

Цел №1: Създаване и поддържане на доверие в техническата компетентност на органи за оценяване на съответствието, намаляване риска за бизнеса и неговите клиенти и международно признаване на издадените сертификати от националния орган по акредитация;

Цел №2: Осигуряване на предпоставки за признато съответствие на българските продукти.

Цел №3: Подобен достъп до услуги по оценяване на съответствието;

Цел №4: Развитие и подобряване на националната инфраструктура по качество.

По всички поставени цели са предприети необходимите действия за постигането им, като те могат да се систематизират по следния начин:

➤ Акредитация и поддържане на акредитация на качествени и признати от европейския пазар услуги по оценяване на съответствието, предоставяни от органи за оценяване на съответствието;

➤ Поддържане на високо ниво на компетентност в целия процес на акредитация и към укрепване на доверието в агенцията като служба, която гарантира сертификат за акредитация, признат и достатъчен за цялата територия на ЕС, както и за създаване на предпоставки и условия за извършване на оценяване на ООС в законовата област, съгласно Регламент (ЕО) № 765/2008;

➤ Поддържане на членство в ЕА;

➤ Поддържане на статута на Агенцията като страна по Многостранното споразумение с Европейската организация за акредитация (EA-MLA) за взаимно признаване на резултатите от оценки на съответствие. Това прави факт признаването на дейността на всички акредитирани от ИА БСА органи за оценяване на съответствието (ООС) във всички области на акредитация, в които EA-MLA действа. Споразумението улеснява свободното движение на продукти и услуги в Европа и останалия свят. То елиминира нуждата доставчиците на стоки и услуги, и самите стоки и услуги да бъдат сертифицирани или изпитвани във всяка държава, в която се пускат на пазара. С други думи, всеки продукт или услуга, носещи символа на Органа по акредитация на сертификата или протокола от изпитване, които бъдат експортирани в друга държава, ще бъдат приети без да бъдат обект на допълнителни изпитвания, контрол или сертификация.

Считано от 03.10.2016г. ИА БСА е пълноправен член на Международната организация за акредитация на лаборатории (ILAC) и страна на Споразумението за взаимно признаване на ILAC (ILAC MR) за области: Лаборатории за изпитване, Лаборатории за калибриране, Медицински лаборатории, Органи за контрол.

Считано от 08.09.2016г. ИА БСА е пълноправен член на Международния акредитационен форум (IAF) и от 20.10.2016г. е страна по Многостранното споразумение на IAF (IAF MLA) за област Органи по сертификация на лица.

Повишаване на статута и обхвата на признаване на дейностите на ИА БСА, като от 24.02.2017 г. ИА БСА е с разширен обхвата на Многостранното споразумение на International Accreditation Forum за области „Органи по сертификация на продукти“ и „Органи по сертификация на системи за управление“. Изпълнението на Цел №3 и Цел №4 е свързано със спазване на процедурите и изискванията към тях съгласно въведената система за управление на ИА БСА.

10. ФИНАНСОВО-СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ

Финансово стопанската дейност на БСА е свързана с осигуряване на дейността възложена съобразно действащото Многостранно споразумение с Европейската организация за акредитация (EA-MLA) за взаимно признаване на резултатите от оценки на съответствие, действащото българско и европейско законодателство и нормативна рамка. С оглед на това осигуряване в Агенцията се предприемат мерки за поддържане в добро състояние на материално-техническата база, въпреки че наличната компютърна техника не е обновявана поради ограничения бюджет и липсата на утвърдени капиталови средства. Към настоящия момент служителите на Агенцията работят в условията на съществуваща реална възможност от възникване на невъзстановима повреда на компютърна техника, в следствие на която да бъде нарушен установеният ефективен

ритъмна работа на част от персонала и да се стигне до невъзможност до изпълняване на задължения на ИА БСА.

Отчет на основните параметри на бюджета

Изпълнителна агенция "Българска служба за акредитация" (ИА БСА, Агенцията) е юридическо лице със седалище гр. София, второстепенен разпоредител с бюджет към Министъра на икономиката. Ежегодно Министъра, в качеството си на първостепенен разпоредител с бюджет, утвърждава бюджет на Агенцията за осъществяване на акредитация и изпълнението в пълен обем на поставените задачи.

Издръжката на агенцията се формира от бюджетни средства и от приходи от собствена дейност.

➤ Приходи на ИА БСА

Приходите на агенцията за изтеклия периода са формирани от постъпления от услуги, свързани с предоставяне на услуги по акредитация. Цените на услугите, предоставяни от ИА БСА са определени в Ценоразпис (BAS QR 8), одобрен от съвета по акредитация и утвърден от изпълнителния директор, съгласно разпоредбите на Закон за националната акредитация на органи за оценяване на съответствието.

За изтеклия периода извършените и фактурирани дейности на ИА БСА са в размер на 2 852 663 лв., което представлява изпълнение на плана за приходи – по уточнен план 2 800 000 лв. От тях са събрани и реално са постъпили в сметката на ИА БСА приходи в размер на 2 607 339 лева. Постъпилите в по-малко приходи се дължи на невъзможността на част от акредитираните лица да заплащат таксите своевременно и изцяло, за което са предприети съответните законови действия от страна на ИА БСА по събиране на начислените плащания и валидността на предоставената акредитация. Голямо влияние по несъбраните и фактурирани вземания оказва факта, че при проведен вътрешен одит на изпълнението на бюджета на ИА БСА за 2014 г. от екип на Дирекция „Вътрешен одит“, Министерство на икономиката, е изразено мнение относно изпращането на фактурите на клиентите чрез „Български пощи“ ЕАД като неефективно изразходване на средства, както и че разходооправдателния документ следва да се изпраща по електронен път, с цел икономия. В тази връзка немалък брой клиенти на Агенцията извършват разплащания на дължимите по издадени към тях фактури след получаване на оригинал на фактура, а не при изпращането им по електронен път, което за последното тримесечие на 2017г. реално се води до заплащане в следващ отчетен период.

➤ Разходи

Общият размер на извършените разходи по бюджет за 2017 г. е 1 186 616 лева. Същите се разпределят по направления, както следва:

- за заплати и др. възнаграждения на персонала	645 417лв.
- за осигурителни плащания	139 959 лв.
- за текуща издръжка	317 720 лв.
- платени държавни и общински данъци	12 089 лв.
- за членски внос	77 492лв.

➤ Плащания към персонала (за заплати и др.възнаграждения, включително и осигурителни)

Голям дял от общите разходи – 66,19%, са свързани с плащания към персонала (заплати, обезщетения и др.), нает по трудови и служебни правоотношения, както и с възнаграждения на привлечения външен персонал (оценители и експерти), предвид естеството на дейността на ИА БСА. За осъществяване на основната си дейност по акредитация, ИА БСА привлича по граждански договори външни експерти в качеството им на водещи оценители, технически оценители или експерти, компетентни в различни

области на икономиката, в които икономическите оператори заявяват акредитация. Размерът на възнаграждението им се изчислява на базата на определена часова ставка, дефинирана във вътрешен акт на агенцията.

В сравнение с предходната 2016 г. разходите през 2017 г., свързани с плащанията към персонала са увеличено процентно с над 17,22 %, като се запазва порядъка на изразходените финансови средства. Полученото увеличение е свързано с реалното постигнато намаление на издръжката и разходите като цяло – с 458541 лв., което е над 27,87% намаление на разходите. Което въпреки това оставя Агенцията с недостигащ ресурс за адекватно заплащане както на вътрешен, така и на привлечен персонал което в кратък срок може да доведе до реална невъзможност от осигуряване на ефективен работен процес и ефикасни мерки за обезпечаване на енободимата компетентност съгласно изискванията на международната нормативна рамка в областта на оценката на съответствие.

Разходите за осигурителни плащания представляват 11,80 % от общите разходи на Агенцията през отчетния период на текущата година и са производна величина на изразходваните средства за плащания към персонала (щатен и нает). За сравнение разходите свързани с плащанията към персонала за 2017г. в сравнение с 2016 г., са с увеличение от 3,71% като са достигнали същото ниво, на разходите за осигурителни плащания на агенцията през 2015 г. които представляват 14,09% от общите разходи.

➤ **Средства за текуща издръжка**

Разходваните средства за текуща издръжка на агенцията през 2017 г. представляват 26,78 % от общия размер на разходите, като включват:

- разходи за осигуряване на най-необходимите материали и консумативи в пряката ежедневна работа на администрацията;
- разходи за външни услуги, електро и топлоенергия, вода, телекомуникационни и телеграфопощенски услуги, поддържане на компютърната техника и други външни услуги;
- разходи за командировки;
- текущ ремонт на предоставените активи на агенцията;
- разходи за квалификация и преквалификация за персонала;
- разходи за данъци, такси административни санкции;

В сравнение с 2016 г. тези разходи са със значително намаление 483 527 лв. Най-голямо е намалението на разходите за съдебни обезщетения и неустойки – 436 320 лв. по присъдено обезщетение в резултат от съдебно дело.

Средства за членски внос в Европейската организация за акредитация (ЕА)

Като пълноправен член на Европейската организация за акредитация ИА БСА заплаща годишна такса за членски внос, която се изчислява съгласно правила на ЕА за определяне на годишни такси, основаващи се на комбинация от UN коефициент (в зависимост от статута на икономиката на страната, в която оперира Националният орган по акредитация) и категория, определена от броя на областите на акредитация, за които агенцията е страна по Многостранното споразумение на Европейската организация за акредитация (ЕА МЛА). Годишната такса за членски внос за 2017г. е платена през първото шестмесечие на 2016 г., като в последния месец на годината успя да се заплати и дължимия членски внос за 2018 г., с което заплатения членски внос през периода заедно със заплатените суми за членски внос към БИС и IAF е в размер общо на 77 492 лева. Платените средства представляват 6,53 % от общия размер на разходите за 2017 г., което

като абсолютна стойност спрямо останалите разходи по пера е с относително малка тежест, но е дължим, постоянен разход.

Средства за капиталови разходи

През 2017 година в плана на бюджет за четвърта поредна година няма утвърдени и разходвани средства за капиталови разходи от Изпълнителна агенция „Българска служба за акредитация“ което води до реален проблем при осигуряване на ефективна и ефикасна дейност. В резултат на усилията на ръководството на БСА и с цел подобряването на амортизирания и неефективен автомобилен парк на Агенцията се получи в края на декември 2017г. корекция на бюджета – увеличение в размер на 82 000 лв. с цел закупуване на МПС за осигуряване на нуждите на БСА.

11.УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ, ПОСТОЯНЕН ПЕРСОНАЛ, ТЕХНИЧЕСКИ ОЦЕНИТЕЛИ И ЕКСПЕРТИ

Ефикасно управление на човешките ресурси чрез привличане на постоянен и външен персонал за нуждите на ИА БСА:

В настоящия момент състоянието на числения състав на ИА БСА е както следва:

Постоянен персонал

Щатният персонал към 02.02.2018г. на Изпълнителна агенция „Българска служба за акредитация“ е 39 щатни бройки - 2 бройки по трудово правоотношение и 37 – по служебно правоотношение при следното разпределение по структурните звена в агенцията:

I. Дирекция “Административно-правно и финансово-стопанско обслужване” /АПФСО/

Обща численост	Заети щатни бройки	Извън щатни / граждански договори
8	8	3 бр. извън щатни / граждански договори сключени през 2017

Дирекция АПФСО включва следните длъжности:

- Директор - 1
- Главен счетоводител - 1
- Главен експерт - 2
- Главен експерт “Човешки ресурси” - 1
- Старши счетоводител - 1
- Старши експерт - 1
- Младши експерт - 1

ГРАЖДАНСКИ ДОГОВОРИ

- адвокат от САК /юрист/ - 1
- хигиенист - 2
- стенограф - 1
- сервиз на ЕКАФП - 1
- технически сътрудник - 1
- одитори - 7
- консултантски услуги - 1

Дирекция АПФСО изпълнява функции по административно, правно-нормативно, финансово-счетоводно и кадрово осигуряване на дейността на агенцията и на външните оценители/експерти.

II. Дирекция “Акредитация на органи за оценяване на съответствието” /АООС/.

Дирекция АООС организира оценяването на поискалите акредитация Органи за оценка на съответствието при спазване изискванията на процедурата за акредитация на ИА БСА; води регистър на сертификатите за акредитация и публикува информация за тях;

осъществява надзор на акредитираните лаборатории, органи и проверяващи по околна среда за спазване на условията, при които са акредитирани; осъществява международна дейност със сродни организации и институции за създаване на условия за международно признаване на издадените документи.

Обща численост	Заети щатни бройки	Незаети щатни бройки
28	20	7

Дирекция "Акредитация на органи за оценяване на съответствието" има следната структура:

- Директор - 1

Отдел "Инспекция и оценяване" /ИО/

Обща численост	Заети щатни бройки	Незаети щатни бройки
16	12	4

Отделът включва следните длъжности:

- началник отдел ИО - 1
- държавен инспектор - 2
- главен инспектор - 8
- старши инспектор - 5
- главен инспектор (за хора с трайни увреждания) - 1

Отдел „Планиране и мониторинг“ /ПМ/

Обща численост	Заети щатни бройки	Незаети щатни бройки
11	9	3

Отделът включва следните длъжности:

- началник отдел ПМ - 1
- главен инспектор - 3
- старши инспектор - 7

Съгласно ПМС № 66 от 1996г. за кадрово осигуряване на някои дейности в бюджетните организации, ИА БСА ползва трима извънщатни служители –двама изпълнители и един технически сътрудник.

От началото на 2017г. актуализация на работните заплати не е извършвана.

През 2017г. допълнителни възнаграждения за постигнати резултати са изплащани 3 пъти.

За осигуряване дейността по акредитация ИА БСА разполага с 20 бр. щатни водещи оценители и действащи сключени договори с 18 външни водещи оценители и 554 външни технически оценители и експерти. За периода са сключени 33 нови с външни технически оценители и експерти.

През 2017г. няма промяна в управленския екип на ИА БСА. Освободени през 2017г. са общо 11 служители, назначени 14. Все още Агенцията е в условията на сериозен недостиг на щатни бройки, като наличния ресурс е претоварен с възложени отговорности.

Организиране на курсове, семинари и конференции и други форми на обучение в областта на акредитацията:

Разработване на модули за обучение и провеждане на курсове за вътрешни и външни водещи оценители и оценители за ИА БСА, съгласно критериите на ЕА:

През 2017 година са проведени 24 обучения с общо 537 участника - включва обучения на водещи оценители, служители, технически оценители и експерти; през 2017 година се отчита повишен интерес към инфомационните срещи, както и към хармонизиращите срещи на органи за контрол и лаборатории за изпитване и калибриране. Запазена е наложена практиката за системно обучение на щатния и привлечен персонал през годините. Организирането и провеждането на тези обучения е с цел осигуряване и поддържане на високо ниво на компетентност и унифициране на подхода при осъществяване на дейностите по оценяване на ООС.

12. БЪДЕЩИ ПЛАНОВЕ

Ръководния екип на Агенцията, както и всеки неин служител споделят общото разбиране на важността на осъществяваната от тях дейност не само за осигуряване и изпълнение на поетите на международно, общностно и правителствено ниво задължения на българската държава, но и за качеството и стабилността при осигуряването на нормален и достоен живот на всеки български гражданин. С дейността си, ИА БСА съдейства за създаване и поддържане на взаимното доверие между държавите-членки на Европейския съюз по отношение на компетентността на органите за оценяване на съответствието, респективно по отношение на доверието в издаваните от тях документи - сертификати, доклади, протоколи от изпитване и др. Високото качество при изпълнение на процедурите по акредитация спомага за взаимното признаване на резултатите от дейностите по оценяване на съответствието както в регулираните, така и в нерегулираните от Европейското и национално законодателство области.

Дейността на националния орган по акредитация създава доверие, като за да поддържа взаимното и споделено доверие на обществото, европейските и държавните институции, Агенцията изпълнява дейността си с изключително ниво на качество. Това се извършва чрез следните дейности:

- Поддържане на членството в ЕА (Европейската организация за акредитация) и статута на ИА БСА като страна по Многостранното споразумение на ЕА за взаимнопризнаване на резултатите (ЕА MLA) за всички области.
- Активно включване на ИА БСА в работата на Генералната асамблея на ЕА, Комитетите, Експертните и Работни групи на организацията.
- Поддържане на членството в международните организации за акредитация: IAF и ILAC и активно участие в работата на Комитетите, Експертните и Работни групи на двете световни организации.
- Участие в заседанията на Форума на органите по акредитация и лицензиращите органи (FALB).
- Двустранно сътрудничество с други национални органи по акредитация за осигуряване и поддържане на взаимното доверие в акредитираните услуги по оценяване на съответствието.

Идентифицирани основни приоритети за новия период – 2018г.:

- **Процесът по акредитация, инспекция и оценяване да се** извършва при спазване принципите на законност, независимост, безпристрастност, публичност, равнопоставеност, недопускане на конкуренция, осъществяване на дейността по акредитация с нестопанска цел и опазване на производствената и търговската тайна.
- **Активно участие в структурите на Европейската организация за акредитация и тези към Европейската комисия, като** условие за поддържане на членството в ЕА и статута на ИА БСА като страна по Многостранното споразумение на ЕА за взаимно признаване на резултатите за всички области.
- **Активно участие в структурите на международните организации за акредитация: IAF и ILAC** и редовно участие в техните работни групи, форуми и обучения
- **Поддържане и прилагане на система за управление на ИА БСА** чрез периодични прегледи и вътрешни одити.
- **Организиране и провеждане на хармонизиращи срещи** с цел прилагането на единен подход при изпълнението на правилата и процедурите на агенцията.

- **Регулярно набиране на информация** за осъществяване на обратна връзка с клиентите и всички заинтересовани от акредитацията страни за оценка на удовлетвореността им от предлаганите услуги по акредитация.
- **Ефикасно управление** на човешките и материалните ресурси чрез привличане на постоянен и външен персонал за нуждите на ИА БСА, като задължително осигуряване на систематично обучение с цел повишаване и поддържане на квалификацията на персонала.
- **Повишаване на капацитета и квалификацията на персонала** чрез осигуряване на модерна материална и техническа база и усъвършенстването ѝ в съответствие с потребностите.
- **Информираност** - подобряване на достъпа до услугите, предоставяни от ИА БСА като Национален орган по акредитация на ООС и повишаване на информираността и познаването на дейността по акредитация като последно ниво на контрол върху дейностите по оценяване на съответствието
- Постигане на обща отговорност чрез подобряване на управлението на човешките ресурси през 2018 г. и повишаване на персоналната отговорност, лична инициативност и спазване на правилата за етично поведение на персонала;
- **Обвързване на заплащането** на служителите с резултатите от работата, степента на постигане на целите и получената оценка при оценяване на изпълнението;
- **Оптимизиране** на системата на заплащането на външните водещи оценители, оценители и експерти чрез отчитане в максимална степен на качеството на тяхната работа;
- **Компетентност** - непрекъснато повишаване на компетентността чрез самоподготовка и обучения на персонала;
- **Разширяване** на състава на оценителите с цел подобряване ефективността на процеса на акредитация (съкращаване на сроковете, обхващане на нови области на компетентност);
- **Подобряване** на процедурите за оценка на кандидатите за работа в агенцията, с цел привличане на висококвалифицирани, образовани и интелигентни служители за изпълнение дейността на агенцията.

ИНЖ. ИРЕНА БОРИСЛАВОВА

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА ИЗПЪЛНИТЕЛНА

АГЕНЦИЯ „БЪЛГАРСКА СЛУЖБА ЗА АКРЕДИТАЦИЯ“